

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoși), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Avrigeana”, „Băndăna”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inferior), „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Boșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mercurea), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Ciarovana”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Lugoșana”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Murășiana”, „Murăștanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Oleana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Iva-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-sădesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercășiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnavăana”, „Tibleşana”, „Timișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-sădesc), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Tășnad), „Zărândeană”, „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

O problemă principală a adunării generale a „Solidarității”.

Adunarea generală ordinară a „Solidarității” se ține, în înțelesul statutelor, de regulă, după ce institutele aparținătoare însoțirii au terminat cu încheierile lor anuale, în tot cazul însă în prima jumătate a anului.

Prin urmare terminul adunării generale din acest an nu poate fi departe.

Lucru natural deci, că toți membrii acestei asociațiuni, respective reprezentanții băncilor asociate, trebuie să chibzuiască de cu bună vreme asupra întrebării: cum s'ar putea face această asociațiune cât mai folositoare nu numai institutelor noastre financiare, ci și întregului nostru popor, clientela acestor bănci.

Conform statutelor, *secretarul* „Solidarității” are să pregătească propunerile, proiectele și memorandumele, prin cari *direcțiunea* voiește să-și precizeze părerile și punctul său de vedere în diferitele chestiuni, ce sunt a se prezentă adunării generale.

Fiecare membru însă are dreptul să prezinte propuneri independente, cari să fie luate în ordinea de zi a adunării generale. Aceste propuneri trebuiesc înaintate direcțiunii cel puțin cu 8 zile înainte de convocarea adunării generale, adică, de aici încolo, cu cât mai îngrabă cu atât mai bine. În înțelesul dispozițiilor enumerate până aici ale statutelor „Solidarității” este de dorit, ca în adunarea din acest an să se pună la ordinea zilei cât mai multe chestiuni de importanță, ce cad în sfera ei de activitate.

Nu ne îndoim, direcțiunea va pregăti din parte-și, agendele ce o privesc în sensul statutelor; este însă de datorința numărșilor membri ca și ei să vină întră ajutor direcțiunii întră împlinirea datorințelor, ei, prin inițierea unor lucrări, ce le cred mai de importanță pentru viitorul institutelor ce ei reprezintă și a clientelei acestor institute.

Dintre toate aceste lucrări, ce s'ar putea iniția, fie din partea direcțiunii, fie din partea singuraticilor membri, socotim a fi de mai mare importanță problemele prevăzute în punctul 5 din §. 4 al statutelor „Solidarității” care cuprinde următoarea dispoziție:

„Va studia și iniția astfel de așezăminte și întreprinderi economice-financiare, cari s'ar putea înființa cu ajutorul material și moral al băncilor însoțite”.

Una din problemele de cea mai mare importanță, socotim a fi în zilele noastre problema *însoțirilor economice*, cu care această revistă s'a ocupat foarte mult în timpul din urmă, arătând cum s'a lucrat la noi pe acest teren mai ales în ultimul deceniu, arătând în acelaș timp rezultatele la care au ajuns în această privință popoarele din patrie și inertia și lipsa de organizare de care suferim noi Românii în direcția însoțirilor.

În urma clarificărilor ce s'au dat în „Rev. Econ.”, credem că e timpul suprem ca chestiunea însoțirilor să ajungă obiect de deliberare în adunarea generală a „Solidarității”.

Fie pregătită propunerea direct din partea direcțiunii, fie din partea cutărui membru al „Solidarității”, să sperăm că chestiunea aceasta va ajunge obiect de discuțiune în adunarea generală din a. c. și că

reprezentanții celor 94 bănci asociate — toți competenți de a spune un cuvânt bun în chestiune și dornici de o organizare mai perfectă economică a satelor noastre — vor afla căi și mijloace pentru deslegarea acestei probleme importante prin care vor da avântul trebuincios dezvoltării noastre economice.

De încheiere repetăm dorința, dealtcum foarte justă, de a vedea problema însoțirilor economice luată în mână de către forul nostru cel mai competent, care nu poate fi altul decât „Solidaritatea“.

Un membru al „Solidarității“.

Două centrale.

I. „Insoțirea de credit regnicolară centrală“.

„Insoțirea de credit regnicolară centrală“, cu peste 2100 însoțiri aparținătoare, și-a ținut în zilele acestea a X-a adunare generală în Budapesta. Din acest incident Buletinul însoțirii „*Országos központi hitelszövetkezeti értesítő*“ scrie între altele... „Deși un deceniu se poate numi o sfârșitură de timp în viața unei instituții chemate la viață perpetuă, nu tăgăduim, că stăm pătrunși de sentimente sărbătorești înaintea publicității. Desvăluim cu îndrăzneală cronica anilor trecuți și ne provocăm cu sufletul liniștit la rezultatele obținute. Putem constata fără să fim nemodești, că ce s'a putut ajunge cu dragoste desinteresată, cu zel patriotic și cu muncă stăruitoare, — aceea s'a întâmplat.

„Mai multe de jumătate din comunele patriei noastre, mai mulți de un jumătate milion de mici agricultori și meseriași i-am introdus în organizația însoțirii. Un capital de peste 174 milioane l-am pus în mișcare în sistemul rețelei noastre de credit pentru sprijinirea intereselor economice ale membrilor. I-am ajutat cu bani, cu sfaturi bune și cu dragoste în întreprinderile lor folositoare.

„Am apropiat unele de altele diferitele clase sociale, între cari demagogia a început deja să facă o prăpastie peste care ar fi fost imposibil să se mai duze o punte de unire.

„Am răsădit sămânța păstrării și milioanele sus-arătate formează deja fructele aceleia.

„Am stărpit pestetotlocul, unde a ajuns mâna noastră, spiritul de afaceri necinstite și luptele materiale necruțătoare, în cari odinioară cei slabi, fără scut, totdeauna rămăneau biruiți.

„Incredere în puterile proprii și nădejde am deșteptat în sufletul pornit spre tâmpire al micilor agricultori, astfel ca, prin unirea puterilor, să poată porni pe calea înspre fericire.

„Toate aceste le atestază mărturisirile însoțirilor noastre din raportul, care direcțiunea Centralei l-a edat despre activitatea sa de 10 ani... De altfel după

munca noastră de 10 ani am putea fi satisfăcuți și numai că s'a pornit transformarea arătată mai sus.

„Deja ideea însoțirilor a câștigat justificarea deplină a importanței sale, pe care nici chiar azi mulți nu o știu, sau nu voesc a o recunoaște.

„Asigurarea pe mai departe a progresului și a biruinței rezidă în munca însoțirilor. Cu aceasta se poate birui orice greutate.

„Putere și perseverență dorim însoțirilor noastre și în deceniul viitor!“

*

Această centrală întemeiază an de an tot mai multe însoțiri de credit și în comunele românești.

II. „Insoțirea de consum și valorizare „Hangya“ a Ligei agricultorilor ungari“.

Despre gestiunea anului 1908 a acestei însoțiri prezentăm pe baza raportului publicat de direcțiune următoarele date:

S'au împlinit tocmai 10 ani dela înjghebură a acestei însoțiri, a cărei dezvoltare este asigurată.

Cea mai importantă lucrare din anul trecut a fost deschiderea unui magazin de mărfuri central în Nagyszombat.

S'au înregistrat 82 însoțiri nouă și au fost închise 17 însoțiri din legătura cu Centrala pentru că s'au abătut consecvent dela regulamente.

Numărul însoțirilor în activitate a fost la 31 Decembrie 1908 de 842, sau cu 44 mai multe decât la sfârșitul anului trecut. Progresul a fost ceva mai mic decât în anul precedent, ceea ce este a se ascrie împrejurării, că la înființarea și înregistrarea de nouă însoțiri s'a făcut obiect de examinare cu toată îngrijirea: găsescu-se oare în comunele respective condițiile materiale și morale cari asigură existența și înflorirea însoțirilor? Unde aceste condiții au lipsit, mai bine s'a întrerupt lucrarea, decât să se încurajeze înființarea de însoțiri incapabile de traiu. Acestei circumspecțiuni — precum se constată în raport — e de a se mulțami rezultatul îmbucurător, că împrejurările financiare ale însoțirilor aparținătoare Centralei „Hangya“ s'au ameliorat în mod însemnat față de anul precedent. Capitalul lor s'a sporit, datoriile însă au scăzut și în legătură cu aceste s'a ameliorat și situația Centralei.

De importanță sunt conferențele asupra chestiunilor referitoare la toate afacerile ce cad în competența însoțirilor de consum și valorizare. Aceste conferințe în cari se discută numai chestiuni practice, s'au început în iarna trecută și s'au dovedit a fi indispensabile atât pentru conducătorii însoțirilor cât și pentru prosperarea Centralei.

În anul trecut conducătorii Centralei au edat un anuar în care se tratează mai ales chestiuni de interes practic.

Centrala a fost reprezentată anul trecut la congresul internațional al însoțirilor de consum din Newport. A participat mai departe la fundarea Ligei în-

soțirilor ungare și va sprijini Liga însoțirilor femeilor maghiare înființată nu de mult, care, precum se speră, va da ocazie și femeilor maghiare să participe la lucrările privitoare la mișcările însoțirilor.

Centrala dispune pentru funcționarii săi de un fond de penziune de aproape K 200,000.

Circulația mărfurilor s'a ridicat cu suma de K 1.200,000 și s'a apropiat de K 14.000,000.

Capitalul fundamental adepă cuotele membrilor s'au sporit la suma de K 1.363,000.

Responsabilitatea pentru cuotele ordinare s'a incincit și prin aceasta creditul Centralei a crescut.

Prisusul anului trecut este de K 102,180 față de K 95,987-77 din anul 1907.

Circulația Centralei din Aiud a fost în anul prim (1906) de K 744,161-52.

În anul 1907 de K 1.729,782-06.

În anul 1908 de K 1,891,615-05.

Circulația Centralei din Nagyszombat, înființată în Maiu 1908, a fost în total de K 1.315,847-78.

*

Centrala „Hangya” a însoțirilor de consum și valorizare, întocmai ca și „Însoțirea de credit regalnicolară centrală” ocupă neîntrerupt teren și în comunele românești.

Dela societatea de asigurare „Transsylvania”.

Privitor la articolul publicat în Nrul 16 al revistei noastre asupra bilanțului pe 1908 al „Transylvaniei” am primit dela direcțiunea acestei societăți o rectificare, a căreia esență o dăm în cele următoare:

„Baza — zice direcțiunea „Transylvaniei” — pe care s'a fondat acest institut nu numai că nu este neacomodată societăților de asigurare, ci dimpotrivă este forma, care corăspunde mai nimerit principiului „unul pentru toți și toți pentru unul”, principiu emnamente altruist, care ca atare urmărește în prima linie scopuri umanitar-sociale, iar nu speculative.

„Dacă acest principiu al ajutorului mutual alte societăți din patrie nu l-au știut salvă în praxă, aceasta nu înseamnă că principul este de condamnat, căci chiar guvernul subvenționează cu sume considerabile societăți de asigurare mutuală din patrie. „Transsylvania” s'a menținut timp de 40 de ani fără astfel de subvenții și fără a apela vre-odată la pungile asiguraților. Dreptul ei de a fi îl determină constanta împlinire a îndatoririlor la cari s'a angajat în cadrele legii”.

După acestea ocupându-se cu spicuirile noastre asupra contului de profit și pierderi pe 1908 direcțiunea „Transylvaniei” susține, că acelea ar fi greșite și deci și concluziile făcute — false. Căci — continuă — sub titlul cheltuieli de administrație se iau următoarele: salare la centrală și agenții, chirie, spese de birou, porto poștal, tipărituri și insertiuni. Sub acest titlu „Transsylvania” a cheltuit în 1908 în secția foc K 82,330, deci 21% ale venitului brut de premii, iar în secția viață K 65,500, deci 15% dela venitul de premii de K 430,793; în calcul mediu s'au cheltuit deci în ambele branșe 18% ca spese de administrație și nu 52% cum s'a zis în revista noastră. Spesele de acuziție, proviziunile etc. nu se pot considera ca chel-

tuieli de administrație și legea admite chiar amortizarea lor în bilanț pe timpul duratei de asigurare.

În fine ne asigură direcțiunea „Transylvaniei”, că pozițiile bilanțului sunt documentate și corăspund legii comerciale și tehnice de asigurare și că bilanțul se revizuieste tot la 2 ani odată prin un revizor-expert și în fiecare an prin comitetul de supraveghiere, între membrii căruia se află și șeful contabilității „Albinei”.

Reflexiunile noastre la aceasta rectificare-justificare sunt următoarele: Principiul altruist „unul pentru toți și toți pentru unul” precum a dovedit experiența de atâteaori este aplicabil cu succes și poate să dea rezultate umanitar-sociale în cadrul unor organisme mici, cu un cerc de activitate mai restrâns; dar când o societate bazată pe responsabilitatea împrumutată a membrilor își extinde cercul de activitate pe niște ținuturi necunoscute pentru ea, cum a făcut „Transsylvania” întemeiând agenții prin mijlocul și nordul Ungariei, principiul altcum atât de frumos se poate ușor compromite și deveni chiar fatal pentru ceice-l aplică.

Ce privește cheltuielile de administrație afirmative greșit arătate, noi am luat sub acest titlu proviziunile și alte cheltuieli de afacere arătate în conturile profit și pierdere — fără cheltuielile de acuziție, cari în contul profit și pierdere al secției I peste tot nu ocură; și în ce privește chestiunea dacă proviziunile formează ori nu cheltuieli, ce trebuie acoperite totdeauna din veniturile anului curent ne provocăm la §. 458 al legii com. În sensul §-ului 460 al legii com. este admis, ca cheltuielile de acuziție să se împartă pe durata asigurărilor; societățile pe acții însă acopăr aceste cheltuieli, cari de fapt formează pierderi, totdeauna în cursul anului curent de gestiune.

„Transsylvania” prezintă cheltuielile acestea în bilanț, cumulate cu diverse alte poziții, cu considerabila sumă de K 299,639. O specificare a acestei sume atât de mari ar fi interesantă!

Că pozițiile bilanțului sunt documentate și corăspund legii comerciale și tehnice de asigurare nu tragem la îndoială; precum știm și aceea, că bilanțul „Transylvaniei” se revizuieste prin revizori-experti. Există însă și o valoare internă a valorilor de bilanț, care însă, în general vorbind, deși este de capitală importanță, în lipsa timpului fizic, arareori formează obiectul cercetărilor revizorilor și a altor organe de control responsabile.

Jurisdicțiune.

Decisiuni curiale.

Domiciliarea cambiei. Stipulațiunea, conform căreia posesorul cambiei este îndreptățit a domiciliă cambia după plac, este nevalidă din punct de vedere de drept.

(Curia reg. sub Nr. 878—1908 dela 23 Faur 1909).

*

Domiciliarea ulterioară a cambiei. Împrejurarea singură, că obligații cambiali au luat obligament pentru un împrumut ridicat de acceptant dela institutul de bani-creditor-cambial, — fără o stipulațiune specială — nu îndreptățește pe creditorul cambial la domiciliarea ulterioară a cambiei.

(Curia reg. sub Nr. 843—1908 dela 16 Faur 1909).

*

Cont-Curent. Dacă una din părți este numai creditoare, iar cealaltă numai debitoare, atunci nu există între ele relație de Cont-curent și în astfel de caz pe baza § ului 285 al L. C., nu se pot dețueca interese dela încheierea contului.

(Curia reg. sub Nr. 617—908 dela 3 Martie 1909).

Firma femeiei măritate. Numele de familie al femeiei măritate se poate înregistra numai în legătură cu numele de familie al soțului ei, dar nu cu omiterea aceluia.

(Curia reg. sub Nr. 846—1908 dela 5 Faur a. c.).

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 29 Aprilie 1909.

La sfârșitul unei Aprilie cererile de numărare sunt de regulă foarte numeroase. Considerând însă că abundența pietelor de bani până în zilele ultime a crescut mereu, este speranță, că cererile vor fi cu facilități satisfăcute și fără a cauza o urcare mai însemnată a etalonului în piață. Întâmplările recente în Imperiul otoman au avut o influență puțin favorabilă asupra pietelor mari, cu deosebire asupra pieții franceze, care e mai mult angajată în valori turcești. Discontul particular în Berlin a rămas neschimbat la $1\frac{7}{8}\%$.

Situația Băncii Austro-Ungare, în care se oglindează piața internă de bani, s'a ameliorat și mai mult în săptămâna a treia. Sumarul publicat în 23 crt. arată o nouă creștere a tezaurului de 13.5 milioane K la 1658.3 milioane K, și a rezervei de bilete cu 61.6 milioane K la 151 milioane K. Incasările provenite din portofelul de cambii sunt mai puțin favorabile ca în a. tr., cu atât mai neobișnuită este scăderea lombardului cu 9 milioane K. În săptămâna aceasta cererile vor fi fără îndoială foarte mari, pentru că afară de trebuințele normale ale cercurilor comerciale și industriale, la 1 Mai sunt de plătit cupoane și chirii. Astfel rezerva de K 151 milioane după toată probabilitatea se va consuma întregă și se va pune în circulațiune încă o sumă mai mare sau mai mică de bilete sub dare.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Agricola“, din Hunedoara. (Schimbare din însoțire în societate pe acții). În 25 l. c. s'a ținut adunarea gen. de constituire a înființândei societăți econ. pe acții „Agricola“ din Hunedoara. La această adunare s'au prezentat 40 acționari, cari au reprezentat peste 1000 acții. Obiectele puse la ordinea zilei s'au desbătut cu multă obiectivitate și în perfectă înțelegere. Proiectul de statute s'a primit așa cum l-au prezentat fundatorii.

Astfel urmașa însoțirii „Agricola“ va putea munci cu mai multă înlesnire în ogorul, ce și l-a ales, dat fiind că întreg capitalul proiectat de K 100,000 este semnat, din care 60% este deja vărsat.

Alegerile s'au făcut atât în direcțiune cât și în comitetul de supraveghere — cu unanimitate.

Direcțiunea se compune astfel: Dr. George Dubleşiu, avocat, Teofil Tulea, cassar orășenesc, Șmit Feri, proprietar, George Rain, preot, Ioan Dima, pro-

prietar, Nicolae Rimbaș, comerciant, Vasile C. Osvadă, director de bancă și Nicolau Macrea, cassar.

Comitetul de supraveghere: Dr. Aurel Vlad, deputat, Dr. Augustin Drăgits, medic, Dr. Victor Bontescu, avocat, Ioan I. Lăpădatu, dir. de bancă, Eremie Muntean, notar cercual, George Pop, controlor orășenesc și Constantin Dăncilă, preot.

„Avrigeana“, cassă de economii în Avrig. Comparând bilanțul acestui institut încheiat cu 31 Decembrie 1908 cu cel din anul precedent vedem un progres îmbucurător în toți ramii de operațiune așa, că cu drept cuvânt putem susține că anul de gestiune 1908 (al V-lea an de existență) a fost un an de progres pentru acest institut. Totalul activelor se cifrează cu K 279,607, față de K 237,199 din 1907, arată deci un spor de K 42,408. S'au sporit Cambiile escontate cu K 10,555 la K 81,431, Imprumuturile hipotecare cu K 9,366 la K 80,723, iar Imprumuturile pe obligațiuni cu K 21,109 la K 110,544. Poziții noi de activă sunt Acții de bancă cifrate cu K 200 și Debitori cu K 560. Dintre pasive s'au sporit: Fondul de rezervă cu K 3,020 la K 7,702, Fondul de clădire cu K 1,400 la K 2,800, Depunerile spre fructificare cu frumoasa sumă de K 29,500 la K 215,110 (dela K 185,610 din 1907) iar Reescontul cu K 7,760 la K 22,340. Venitul brut al anului 1908 a fost de K 20,494 față de K 19,565 din 1907, iar profitul net de K 6,523 față de K 6,470 din 1907. Adunarea generală s'a ținut la 27 Martie a. c.

„Brădetul“, institut de credit și de economii în Orlat a încheiat anul de gestiune 1908 ceva mai nefavorabil decât anul precedent. Totalul activelor conform bilanțului dela 31 Dec. se cifrează cu K 433,781 față de K 477,133 din 1907, iar la un venit brut de K 34,943 (în 1907 de K 36,226) a avut un profit net de K 7,254 (în 1907 K 8,552). Îndeosebi s'a redus Escontul cu K 11,103 la K 79,583, probabil în urma legii celei nouă execuționale. Imprumuturile hipotecare cu K 1,876 la K 98,927, Conturile-curente cu K 3,572 la K 36,999 iar Depunerile proprii dela K 91,505 la K 47,428. O frumoasă creștere de K 20,725 arată Imprumuturile pe obligațiuni cu caventi, cari se cifrează cu K 153,239. Dintre pasive creștere arată Fondul de rezervă dela K 36,708 la K 41,409, Fondul de binefaceri dela K 4,056 la K 4,645, iar Fondul de pensii dela K 3,373 la K 3,697. Din contră Depunerile spre fructificare s'au redus cu K 47,277 la K 347,412, ceea ce corăspunde aproape cu reducerea Depunerilor proprii (de K 44,082). Revirementul cassei a fost în 1908 de K 575,773.

Adunarea generală s'a ținut la 29 Martie a. crt., hotărându-se împărțirea unei dividende de 12% = K 6 de coupon.

În locul fostului membru din direcțiune Dionisie P. Decei, a fost ales Ioan Iliu, notar comunal în Orlat.

„Dacia“, institut de credit și economii în Orăștie. Cu 31 Decembrie 1908 și-a încheiat acest institut al VII-lea an de gestiune. Totalul activelor se cifrează cu K 770,134 față de K 801,080 din 1907, va să zică cu K 30,946 mai puțin. O reducere mai însemnată arată Cambiile de bancă dela K 528,439 la K 505,178, apoi Isvorul mineral dela K 55,367 la K 50,367 și Realitățile dela K 25,470 la K 15,591. S'au sporit Cambiile cu acoperire hipotecară cu K 2,024 la K 104,666 și poziția Debitori, interese restante etc. cu K 10,679 la K 43,370. Dintre pasive s'au sporit: Fondul de re-

zervă cu K 1,894 la K 42,000, Fondul filantropic dela K 261 la K 561, Depunerile spre fructificare dela K 253,188 la K 264,752 (cu K 11,564), Conturile-Curente dela K 36,737 la K 41,402, iar Depozitele de cassă dela K 1,076 la K 4,144. Reduceri arată: Reescontul dela K 332,316 la K 291,368 și Interesele transitoare dela K 8,991 la K 6,771. Poziții de pasivă Imprumut cu amortizare, care se cifră cu finea anului 1907 cu K 12,000 probabil s'a achitat, căci în bilanțul anului 1908 nu mai ovine. În schimb ni-se prezintă ca poziție nouă de pasivă Fondul de pensiune cu K 200. Venitul brut se cifrează cu K 67,281 față de K 66,739 din 1907, iar profitul curat cu K 16,112, mai mare decât în 1907 (K 14,734) cu K 1,378.

„Secașana“, cassă de credit și economii în Ludușul-mare (cotton Sibiu) și-a încheiat cu 31 Decembrie 1908 primul an de gestiune cu active în sumă de K 101,413, iar la un venit brut de K 6,925, cu un profit net de K 2,450. Principalii rami de operațiune sunt: Cambiile de bancă în sumă de K 32,290, Imprumuturile hipotecare de K 18,398 și Imprumuturile pe obligațiuni cu cavenți de K 46,480. Dintre pasive sunt de remarcat pe lângă capitalul social de K 30,000 Depunerile spre fructificare, cari se cifrează cu K 25,449, Conturile-curente cu K 34,444 (cam mult pentru un institut începător), Reescontul cu K 7,348, Fondul de rezervă cu K 100 și Interesele transitoare anticipate de K 1,372. Adunarea generală s'a ținut la 22 Martie, iar între punctele ordinii de zi a fost și urcarea capitalului social.

LEGISLAȚIUNE.

Proiecte de legi noue. În ministeriul de comerț au fost terminate de curând următoarele proiecte de legi noue, anume: *proiectul de lege asupra repauzului duminical, asupra asigurării muncitorilor, asupra concurenței necinstite, asupra patentelor și proiectul asupra cîștilor de comunicațiune și vămilor.* Nu preste mult va fi terminată și *noua lege industrială*, desbătută deja în anchetă.

Nouele legi de dare. În zilele trecute au fost sancționate și publicate în Monitorul legilor țării nouele legi de dare, anume: art. de lege VI: 1909 despre darea de casă; art. de lege VII: 1909 despre darea de interese după capital și rentă; art. de lege VIII: 1909 despre darea întreprinderilor obligate la publicitate; art. de lege IX: 1909 despre darea generală de venit; art. de lege X: 1909 despre darea de câștig; art. de lege XI: 1909 despre manipularea dărilor publice și art. de lege XII: 1909 despre manipularea unificată a prestațiunilor publice.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

În *Austria*. În raportul ministerului de agricultură din Viena, asupra situației sămănăturilor în jumătatea primă a lunii Aprilie, se constată următoarele:

Sămănăturile de toamnă au iernat bineșor mai în toate țările Austriei cu tot gerul ce le-a ajuns în toamnă și peste iarnă. Mai ales au iernat bine sămănăturile timpurii și indeosebi săcăriile. Sămănăturile

târzii au iernat rău și locurile au trebuit arate de nou și sămădate cu primăveri. *Rapița* a iernat satisfăcător în *Austria-de-jos* și în *Austria-de-sus*, în regiunile *Sudeților* și ale *Carpaților* au iernat rău. *Trifoiul* și *luferna* au iernat bine. Livezile dela munte și de pe dealuri în partea cea mai mare sunt pleșuve, cele din văi dau speranțe bune. Iarna îndelungată și neaua ce a căzut prin *Februarie* și *Martie* au pricinuit o întârziere generală a sămănăturilor de primăvară. A întârziat sămănatul ovăsului ca și al orzului, deosemena pusul cartofilor și al napilor de zahăr.

În *România*. După telegramele oficiale primite la ministerul de interne, starea sămănăturilor de toamnă e mulțămitoare în toată țara.

Sămănăturile de primăvară se fac cu multă activitate.

Timpul e încă destul de răcoros în multe județe.

Pe unele locuri a căzut ploaie abondentă, foarte bivenită pentru facerea arăturilor.

În *Rusia*. Starea sămănăturilor în 13 guvernamele de sud și în 10 guvernamele ale *Poloniei* eră la 25 Martie în genere deplin satisfăcătoare.

CRONICA.

Necrolog. *Teodor Voina Râșnoveanu*, tânăr practicant de bună speranță dela *Centrala „Albinei“* din *Sibiu* a răposat la 28 Aprilie a. c. în *Brașov* în etate de 19 ani.

Convenția comercială cu România a fost perfecționată în zilele trecute. *Monarhia noastră* a primit înlesniri, reduceri vamale la diferite produse industriale, *României* din contră i s'au făcut concesiuni la importul vitelor (vite cornute, oi și porci) în stare tăiată, pentru cari s'a fixat un anumit contingent.

Intreprindere românească nouă. Sub firma *Budușan & Cie* s'a înființat în *Bistrița* o societate în comandită, care se ocupă cu negoțul de lemne de construcție, bârne, scânduri, dranițe, pari și lemne de foc, mai departe var și ciment. Conducerea, reprezentarea și semnarea firmei este încredințată membrilor interni ai societății: *Mitru Budușan, Mateiu Șirlincan și Ioan Beches*.

Magazinele se află: *Rossmarkt, Grădina Popilor*.

Dorim noiei societăți prosperare!

Agenturi postale noue s'au deschis în comunele *Biharkristyor* (comit. Bihor) care servește comunele *Biharkristyor, Lehecseny, Pojana și Vaskoh-Szelistye*; în *Zagra* (com. *Bistrița-Năsăud*) pentru comunele *Zagra, Pojeni, Suplai și Garény*; în *Szkoré* (Scoreiu com. Făgăraș) pentru comunele *Scorei, Sărata și Colun*, în *Szilágykövesd*, pentru comunele *Szilágykövesd, Szilágyzsiget*; cătunele *Fürjpad, Mázsarét și viile Purcăret*; în *Nádpatak* (com. *Târnava mare*) pentru comunele *Nádpatak, Calbor și Boholt*; în fine în *Középlak* (com. *Clujului*) pentru comunele *Középlak, Nyerceze Berce și Tamásfalva*.

Puterea financiară a institutelor din provincă. Numărul cel mai recent al revistei „Pénzüntézet” *Szemle* constată că averea proprie a băncilor și caselor de păstrare din provincă (cu excepție insoți-

rilor de credit) s'a ridicat în 1907 la aproape 4 miliarde coroane. Suma capitalurilor proprii (capitalul acțiilor și fondurile de rezervă) au făcut K 588 milioane.

Imprumuturile hipotecare K 975 milioane.

Imprumuturile comunale și municipale K 770 mil.

Imprumuturile cambiale K 1711 milioane,

excluziv cambiile reescontate. Din suma imprumuturilor camb. de K 1711 mil. K 547 mil. au fost acordate de institutele de bani din Budapesta, iar mai mult de $\frac{2}{3}$ de institutele din provincă. Importanța institutelor din provincă este remarcabilă și în ce privește depunerile, cari în anul 1907 s'au ridicat la băncile și caselle de păstrare din Ungaria la suma de K 3968 milioane, din cari K 1006 mil. repartizate pe institutele din Budapesta; așa că aproape $\frac{3}{4}$ din totalul depunerilor revin institutelor din provincă.

✕

Un nou metod pentru depozite spre fructificare vinculate. Vincularea depozitelor spre fructificare, precum se știe, se face de regulă astfel, că deponentul își rezervează dreptul, de a putea ridica banii numai el însuș sau plenipotențiatul său. La noi clauzula aceasta se introduce în registrul sau banii se depuneau sub o lozincă, fără de care nu se puteau ridica. În străinătate, precum scrie o revistă de specialitate din Austria, s'a încetățenit acum un alt metod și anume: îndreptățirea de a ridica banii se stabilește prin răspunsuri la niște întrebări dinainte statorite. Deponentul cere institutului de bani, ca să adreseze celui-ce se prezintă pentru ridicarea banilor anumite întrebări, ce le-a comunicat de mai înainte institutului cu privire la persoana sa sau a familiei sale d. ex. numele, locul nașterii și ziua cununiei, data morții tatălui etc. Invoiala încheiată cu institutul de bani poate avea următorul text: „Subscrisul depun spre fructificare bani la institutul sub Nr. libelului sub condiția, ca banii depuși sau o parte a acelor să se plătească numai la mâna mea proprie sau a plenipotențiatului meu. Identitatea persoanei institutul o poate privi de constatată numai, dacă prezentatorul libelului este în stare a da răspuns la următoarele întrebări: „M'am născut în anul, m'am căsătorit în anul, numele tatălui meu a fost, tatăl meu a avut frați, pe cari i-a chemat, cum urmează: Data Subscrieri.

Metodul acesta nu-i dă mult de lucru institutului pentru că datele de sus le poate inscrie la contul deponentului în registrul de depozite, care trebuie deschis cu ocazia fiecărei prezentări a libelului.

*

Monetizare și circulația monetelor. În cuartatul I al anului curent s'au bătut 1.058,107 monete à K 5; 6.639,836 monete à 10 fil. și 1.012,517 monete à 2 fil. în total deci monete în valoare de 5.974,768-94 fil. În circulație s'au pus 1.060,896 piese à K 5; 7.644,972 piese à 10 fil. și 81,233 piese à 2 fil., iar împreună cu piesele predate de mai înainte circulației s'au aflat în circulație la finele lui Martie a. c. 7.442,705 piese à K 5; 60,042,587 piese à K 1; 72.085,745 piese à 20 fil.; 85.511,302 piese à 10 fil.; 328.219,505 piese à 2 fil. și 77.549,942 piese à 1 fil., în valoare totală de K 127.564,260-72 fil.

În monetărie au mai rămas în depozit din monetele à 10 fil. 3494 piese, din cele à 2 fil. 1.678,400 piese, și din piesele à 1 fil. 517,200 buc. Monetele à K 5, 1 și 20 fil. sunt toate predate circulației.

Depozite spre fructificare în legătură cu asigurări asupra vieții a introdus de curând o bancă din Ungaria, care în acest scop a intrat în legătură mai strânsă cu o bancă de asigurare fruntașe. Esența acestui nou ram este următoarea: Cel-ce doarește a participa la acest ram se obligă la plata unor rate săptămânale à K 1 și a unei neînsemnate premii de asigurare. Plătirile se fac în curs de 15 ani, în care timp viața deponentului este asigurată. După fiecare plată săptămânală de câte K 1 deponentul primește dela bancă după 15 ani K 1000. Cel-ce sistează plătirile înainte de expirarea celor 15 ani își reprimește banii împreună cu interesele capitalizate cu detragerea unor mici spese. Fiecare își poate asigura mai multe mii de coroane. Dacă deponentul, care a urmat regulat cu plătirile ar muri înainte de cei 15 ani, urmașii lui sau alți îndreptățiți primesc atâtea mii de coroane, la câte plătiri săptămânale à K 1 s'a obligat răposatul.

Producțiunea mondială a aurului și argintului în 1908.

	Aur.	Producțiunea în uncii.
Australia		3,560.943
Africa sudică		8,179.685
Statele Unite		4,659.161
Canada		464.401
Rusia		1,354.502
Mexico		919.126
Alte țări		1,900.000
		Total . 21,037.818

Valoarea tot. în Funți sterl. 89,364.443 = K 2,144.746,632

	Producțiunea în uncii și Șterling.
	Argint.
Statele Unite	circa 51,798.053
Mexico	" 61,000.000
Australia	" 19,000.000
Alte țări	" 52,000.000
	Total circa 183,798.053

Valoarea tot. în Funți sterl. 18,666.990 = K 448.007,760

DIN REGISTRUL FIRMELOR.

„**Ardeleana**“ în Orăștie. În adun. gen. dela 18 Faur a. c. a fost ales în locul lui Procopiu Herlea membru în direcțiune *Nicolae Vlad*.

Totodată prin o nouă emisiune de 5000 acții à K 100, capitalul social a fost urcat la K 1.000,000 — și s'au modificat în conformitate statutele.

„**Coroana**“ în Timișoara. Inregistrat: Dreptul de firmare al membrului din direcțiune *Ilie Cocoș*, ales în adunarea generală ordinară dela 12 Faur a. c.

„**Crișana**“ în Brad. Inregistrat: alegerea membrului în direcțiune *Ioan Cutean*, în locul lui Dr. Pavel Opișă.

„**Cugierana**“ în Cugir. Inregistrată modificarea §§ 7, 19, 24, 48, 52, 84, 86 și 87 din statute prin adunarea generală ordinară dela 7 Martie 1909.

„**Dacia**“ în Orăștie. În locul membrului din direcțiune răposat *George Baci* a fost ales în adun. gen. dela 25 Faur a. c. membru în direcțiune *Ilariu Buzdugan*.

„**Furnica**“ în Făgăraș. Inregistrat: dreptul de firmare al membrului din direcțiune *Constantin Popp*, ales în locul lui Dom. Rațiu.

„*Hățegana*“ în Hățeg. Inregistrat alegerea membrului în direcțiune *Ioan Popovici* din Ocolul mare în locul lui *Teodor Fogaraș*.

„*Însotirea de credit din Agârbiciu*“. Inregistrată modificarea statutelor întâmplată în adunarea gener. extraordinară dela 28 Faur a. c., conform căreia însotirea este în drept a incuviință credite și nemembrilor.

„*Isvorul*“ în Sebeșul de jos. Inregistrată modificarea § 45 a statutelor, făcută în adunarea generală ordinară dela 11 Faur a. c.

Tipografia „Progresul“ în Oravița, inregistrat. Societatea aceasta s'a înființat în adun. gen. constituantă dela 30 Mai 1908, cu capital de K 30,000 în 300 acții nominative à K 100.

Direcțiunea se compune din d-nii: *Dr. Ioan Nedelcu*, prezident; *Dr. Liviu Cigăreanu*, *Dr. Petru Corneanu*, *Carol Pavloviciu* și *Avram Corcea*.

„*Tovărășia agricolă*“ din Roșia săsească a hotărât liquidarea în adun. gen. extraordinară dela 13 Ianuarie a. c. iar în adun. gen. extraordinară dela 28 Faur a. c. a fost ales liquidator *Toma Cica* prezidentul tovarășiei.

„*Sătmăreana*“ în Seini. Inregistrat numele membrului din direcțiune *Vasile Achim*, ales pe 2 ani în adun. gen. dela 22 Faur a. c.

„*Sebeșana*“ în Sebeșul săsesc. Inregistrat faptul că adunarea generală ordinară dela 28 Faur a. c. a modificat § 29 al statutelor.

BIBLIOGRAFIE.

Export și Debușuri în special din Orient. Mijloace și reguli de urmat pentru cucerirea piețelor străine de *I. C. Negrescu*, diplomat în științele comerciale superioare, cu o introducere de *N. Butculescu*. Publicație a „Uniunii absolvenților școlilor comerciale“ din România. București: Inst. de arte grafice *Carol Göbl* S-r. I. St. Rasidescu. Prețul 1 Leu. Vom reveni.

Firme falite:

Földes Sándor, comerciant în Sătmar, tribunalul în Sătmar, însinuarea pretensiunilor până la 15 Maiu, liquidarea în 5 Iunie, alegerea comitetului în 5 Iunie a. c.

Rămasul lui Nagy Árpád în Zalatna, tribunalul în Alba-Iulia, însinuarea pretensiunilor până la 15 Maiu, liquidarea în 27 Maiu, alegerea comitetului în 28 Maiu a. crt.

Benjámín József, arândator în Buzásbesenyő, tribunalul în Elisabetopole, însinuarea pretensiunilor până la 25 Iunie, liquidarea în 20 Iulie, alegerea comitetului în 23 Iulie a. crt.

Wittenberger Hermann, comerciant în Mezőkeresztes, tribunalul în Oradea-mare, însinuarea pretensiunilor până la 15 Maiu, liquidarea în 1 Iunie, alegerea comitetului în 3 Iunie a. crt.

Hirsch Hermann, în Pánád, tribunalul în Elisabetopole, însinuarea pretensiunilor până la 18 Iunie, liquidarea în 13 Iulie, alegerea comitetului în 16 Iulie a. crt.

Seemayer József, comerciant în Verșet, tribunalul în Biserica-albă, însinuarea pretensiunilor până la 21 Maiu, liquidarea în 5 Iunie, alegerea comitetului în 8 Iunie a. crt.

Firme insolvente:

Begidsán Manó, comerciant în Kovászna.

Stürner Rudolf, comerciant în Sibiu.

Braun Miksa, comerciant în Arad.

Massong Jakab, comerciant în Detta.

Haragai Márton, comerciant în Dés.

Feig Isidor, comerciant în Felsővíssó.

Mayer Henrik, comerciant în Baia-mare.

ifj. Kohn Samuel, comerciant în Oradea-mare.

ifj. Stark Mór, comerciant în Sătmar.

Schwartz Testvérek, comerciant în Sătmar.

Fehér Jenő, comerciant în Székelyudvarhely.

Gonda Adolf, croitor în Timișoara.

Perina János, comerciant de ghețe în Timișoara.

Stern József, comerciant în Cluj.

Potven Testvérek, comercianți în Nagybecskerek.

Lörincz I. Henrik, comerciant în Oradea-mare.

Rosinger Béni & fia, comerciant în Oradea-mare.

Waldmann Albert, proprietar de moară în Oradea-mare.

Goldstein Albert, proprietar în Petroseny.

Filip Géza, comerciant în Resicza.

Schön Mór, comerciant în Sătmar.

Veréczy Lajos, comerciant în Șimleu.

Posta Redacțiunii.

D-lui *Stelian Russu* în Timișoara. Primit. Vom da unele din ele în Nr. viitor.

D-lui *C. C. jun.* în C. În numărul viitor. Ne-a scăpat din vedere.

S u m a r.

O problemă principală a adunării generale a „Solidarității“. — Două centrale. — Dela societatea de asigurare „Transsylvania“. — Jurisdicțiune: Decisuni curiale: Domicilierea cambiei, Domicilierea ulterioară a cambiei, Firma femeiei măritate. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Agricola“ Hunedoara, „Avrigeana“, „Brădetul“, „Dacia“, „Secășana“. — *Legislațiune*: Proiecte de legi nouă, Nouele legi de dare. — *Agricultură*: Situațiunea agricolă. — *Cronică*: Necrolog, Convenția comercială cu România, Întreprindere românească nouă, Agenții postale nouă, Puterea financiară a institutelor din provință, Un nou metod pentru depozite spre fructificare vinculate, Monetizare și circulația monetelor, Depozite spre fructificare în legătură cu asigurări asupra vieții, Producțiunea mondială a aurului și argintului în 1908. — Din registrul firmelor. — *Bibliografie*: Export și Debușuri în special din Orient. — Firme falite, firme insolvente. — Poșta redacțiunii.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 28 Aprilie 1909.

Grâu de Bănat	per 100 kg. vinde	25-65—26-60
„ „ Tisa	„ „ „ „	25-70—26-65
„ „ Pesta	„ „ „ „	25-60—26-25
„ „ Alba-reg.	„ „ „ „	25-60—26-25
„ „ Bacica,	„ „ „ „	25-70—26-40
Secară	„ „ „ „	19-80—20—
Orz	„ „ „ „	16-40—17-00
Ovăș	„ „ „ „	17-25—18-01
Porumb	„ „ „ „	13-90—14-11
Rapiță,	„ „ „ „	— — — —
Slănină (clisă)	„ „ „ „	102—109—
Untură de porc B.-Pesta	„ „ „ „	134—135—

